

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia.....2012 r.

**w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów
komunalnych**

Na podstawie art. 14 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wymagania dotyczące prowadzenia mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych;
- 2) wymagania dla odpadów powstających z procesów, o których mowa w pkt 1.

§ 2. 1. Mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych składa się z procesów mechanicznego przetwarzania odpadów i biologicznego przetwarzania odpadów połączonych w jeden zintegrowany proces technologiczny przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w celu ich przygotowania do procesów odzysku, w tym recyklingu, odzysku energii, termicznego przekształcania lub składowania.

2. Proces mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów przebiega w instalacji, która nie może być usytuowana na kwaterze składowiska odpadów.

§ 3. 1. Mechaniczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych polegające na przetwarzaniu zmieszanych odpadów komunalnych w celu wydzielenia z nich określonych frakcji dających się wykorzystać materiałowo lub energetycznie oraz frakcji wymagającej dalszego biologicznego przetwarzania, prowadzi do wytwarzania odpadów, które klasyfikuje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206), w zależności od ich właściwości, jako odpady o kodzie:

- 1) 19 12 01;

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 203, poz. 1351, Nr 28, poz. 145, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 117, poz. 678, Nr 138, poz. 809 i Nr 152, poz. 897 oraz Nr 171, poz. 1016.

- 2) 19 12 02;
- 3) 19 12 03;
- 4) 19 12 04;
- 5) 19 12 05;
- 6) 19 12 06*;
- 7) 19 12 07;
- 8) 19 12 08;
- 9) 19 12 10;
- 10) 19 12 11*;
- 11) 19 12 12.

2. Dopuszcza się wytwarzanie ze zmieszanych odpadów komunalnych poddanych mechanicznemu przetworzeniu, odpadów o kodach z podgrupy:

- 1) 15 01;
- 2) 16 02;
- 3) 16 06;
- 4) 20 01.

3. Odpady wytwarzane w procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych są kierowane zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami do odzysku albo do unieszkodliwiania, z zastrzeżeniem § 4 ust. 1.

4. Mechaniczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych jest klasyfikowane jako:

- 1) przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu albo
- 2) przetwarzanie odpadów, w wyniku którego są wytwarzane odpady przeznaczone do unieszkodliwiania.

§ 4. 1. W procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wydziela się frakcję o wielkości co najmniej 0-80 mm ulegającą biodegradacji oznaczoną kodem 19 12 12, wymagającą zastosowania procesów biologicznego przetwarzania, przez które rozumie się procesy prowadzone w warunkach tlenowych lub beztlenowych z udziałem mikroorganizmów, w wyniku których następują zmiany właściwości fizycznych, chemicznych lub biologicznych odpadów.

2. Procesy biologicznego przetwarzania odpadów w warunkach tlenowych prowadzi się zgodnie z następującymi wymaganiami:

1) odpady, o których mowa w ust. 1, są przetwarzane z przerzucaniem odpadów przez okres od 8 do 12 tygodni łącznie,

2) przez co najmniej pierwsze 2 tygodnie proces odbywa się w zamkniętym reaktorze lub w hali, z aktywnym napowietrzaniem, z zabezpieczeniem uniemożliwiającym przedostawanie się nieoczyszczonego powietrza procesowego do atmosfery, do czasu osiągnięcia wartości AT_4 (rozumianej jako aktywność oddychania – parametr wyrażający zapotrzebowanie tlenu przez próbkę odpadów w ciągu 4 dni) poniżej 20 mg O_2 /g suchej masy,

3) łączny czas przetwarzania, o którym mowa w pkt 1, może zostać skrócony lub wydłużony, pod warunkiem uzyskania parametrów określonych w § 6 ust. 1.

3. W procesach biologicznego przetwarzania odpadów w warunkach beztlenowych odpady, o których mowa w ust. 1, są poddawane stabilizacji beztlenowej w procesie dwustopniowym:

1) w pierwszym stopniu fermentacji mezofilowej przez co najmniej 20 dni lub fermentacji termofilowej przez co najmniej 12 dni,

2) w drugim stopniu stabilizacji tlenowej w zamkniętym reaktorze lub w hali, z aktywnym napowietrzaniem, z zabezpieczeniem uniemożliwiającym przedostawanie się nieoczyszczonego powietrza procesowego do atmosfery, przez okres co najmniej 2 tygodni.

Dopuszcza się w drugim stopniu stabilizacji tlenowej stabilizację w przyzmacach na otwartym terenie, napowietrzanych przez przrzucanie odpadów co najmniej raz w tygodniu, przez okres co najmniej 3 tygodni.

4. W procesach biologicznego przetwarzania odpadów z wykorzystaniem procesów biologicznego suszenia zmieszane odpady komunalne lub odpady, o których mowa w ust. 1, są suszone w warunkach tlenowych, z aktywnym napowietrzaniem, w zamkniętym reaktorze lub hali, z zabezpieczeniem uniemożliwiającym przedostawanie się nieoczyszczonego powietrza procesowego do atmosfery, przez okres co najmniej 7 dni.

5. Odpady wytwarzane w procesie biologicznego przetwarzania odpadów są kierowane zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami do odzysku albo do unieszkodliwiania.

6. Biologiczne przetwarzanie frakcji ulegającej biodegradacji wydzielonej w mechanicznym przetwarzaniu odpadów, jest klasyfikowane jako:

- 1) obróbka biologiczna, w wyniku której powstają odpady unieszkodliwiane za pomocą któregośkolwiek z procesów:
 - a) składowanie na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, lub
 - b) termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na lądzie albo
- 2) inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części, albo
- 3) przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu.

§ 5. 1. Odpady wytwarzane w procesach biologicznego przetwarzania odpadów, o których mowa w § 4 ust. 2 i ust. 3, zwane stabilizatem, spełniające wymagania określone w § 6 ust. 1 niniejszego rozporządzenia, klasyfikuje się jako odpady o kodzie 19 05 99.

2. Odpady wytwarzane w procesie biologicznego suszenia odpadów, o których mowa w § 4 ust. 4, klasyfikuje się jako odpady o kodzie 19 05 01 i poddaje dalszej obróbce mechanicznej, w wyniku której wytwarza się odpady klasyfikowane zgodnie

z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów w zależności od ich właściwości, jako odpady o kodzie:

- 1) 19 12 01;
- 2) 19 12 02;
- 3) 19 12 03;
- 4) 19 12 04;
- 5) 19 12 05;
- 6) 19 12 06*;
- 7) 19 12 07;
- 8) 19 12 08;
- 9) 19 12 10;
- 10) 19 12 11*;
- 11) 19 12 12.

3. Dopuszcza się wytwarzanie z odpadów 19 05 01 poddanych mechanicznemu przetworzeniu odpadów o kodach z podgrupy:

- 1) 15 01;
- 2) 16 02;
- 3) 16 06;
- 4) 20 01.

4. Odpady, o których mowa w ust. 1, spełniające wymagania określone w § 6 ust. 1, są unieszkodliwiane poprzez składowanie na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne z zastrzeżeniem ust. 5.

5. Odpady, o których mowa w ust. 1, spełniające wymagania określone w § 6 ust. 1, po przesianiu na sicie o prześwicie oczek o wielkości do 20 mm, mogą być stosowane do odzysku jako odpady o kodzie 19 05 03.

6. Odpady wytworzone w procesie, o którym mowa w ust. 2, klasyfikowane jako odpady o kodzie 19 12 10 i spełniające wymagania określone w § 6 ust. 2 są stosowane w procesie odzysku – wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii.

7. Odpady, wytworzone w procesie, o którym mowa w ust. 2, klasyfikowane jako odpady o kodzie 19 12 12, zawierające frakcję o wielkości co najmniej 0-80 mm ulegającą biodegradacji, aby mogły być zagospodarowane w sposób określony w § 5 ust. 4 lub w § 5 ust. 5, muszą być przetworzone biologicznie zgodnie z warunkami określonymi w § 4 ust. 2 lub ust. 3 i muszą spełniać wymagania rozporządzenia określone w § 6 ust. 1.

§ 6. 1. Proces biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, o którym mowa w § 4 ust. 2 i ust. 3, powinien być prowadzony w taki sposób, aby uzyskany stabilizat spełniał następujące wymagania:

- 1) straty prażenia stabilizatu są mniejsze niż 35% suchej masy, a zawartość węgla organicznego jest mniejsza niż 20% suchej masy lub
- 2) ubytek masy organicznej w stabilizacie w stosunku do masy organicznej w odpadach, mierzony stratą prażenia lub zawartością węgla organicznego jest większy niż 40%, lub

3) wartość AT_4 jest mniejsza niż 10 mg O_2/g suchej masy.

2. Proces biologicznego suszenia zmieszanych odpadów komunalnych, o którym mowa w § 4 ust. 4, powinien być prowadzony w taki sposób, aby uzyskany odpad o kodzie 19 12 10 spełniał wymagania określone przez odbiorcę paliwa.

§ 7. 1. Określone w § 6 ust. 1 wymagania uważa się za spełnione, jeżeli są potwierdzone badaniami laboratoryjnymi wykonanymi przez laboratorium akredytowane lub posiadające certyfikat wdrożonego systemu jakości w zakresie badania parametrów określonych w rozporządzeniu.

2. Próbkę do badań pobiera przedstawiciel laboratorium akredytowanego lub posiadającego certyfikat wdrożonego systemu jakości w zakresie badania parametrów określonych w rozporządzeniu.

3. Rocznie pobiera się i bada się 12 próbek (po jednej w każdym miesiącu).

4. Jeżeli w poprzednim roku, w którym pobrano próbki i zbadano, zgodnie z ust. 3, nie zostały przekroczone wartości dopuszczalne dla wybranego wymagania spośród określonych w § 6 ust. 1 dla więcej niż dwóch próbek, a przekroczenie dla żadnej z tych dwóch próbek nie jest większe niż 20 % wartości określonej w § 6 ust. 1, liczbę próbek można zmniejszyć do 4 w ciągu roku (po jednej na 3 miesiące).

5. Jeżeli w roku, w którym liczba próbek została zmniejszona do czterech w ciągu roku, chociaż jedna z próbek przekracza dla wybranego wymagania wartości określone w § 6 ust. 1, od następnego miesiąca po pobraniu i zbadaniu próbki niespełniającej wartości określonych w § 6 ust. 1, próbki pobiera się i bada się z częstotliwością określoną w ust. 3.

§ 8. Instalację istniejącą lub instalację, dla której przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia wydano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach lub decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, lub której budowa lub eksploatacja rozpoczęła się przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, należy dostosować do wymagań określonych w rozporządzeniu w terminie nie dłuższym niż 36 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

UZASADNIENIE

Podstawą wydania rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych jest art. 14 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897, z późn. zm.).

Z prognozy wytwarzania odpadów komunalnych zawartej w Krajowym planie gospodarki odpadami 2014 (Kpgo 2014) przyjętym przez Radę Ministrów uchwałą Nr 217 z dnia 24 grudnia 2010 r. (M. P. Nr 101, poz. 1183) wynika, że ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, która powinna zostać poddana odzyskowi i unieszkodliwianiu w naszym kraju (poza składowaniem) będzie kształtować się na poziomie ok. 4,7 mln Mg w 2013 r. i 6,5 mln Mg w 2020 r. Oznacza to, że do 2013 r. w Polsce należy wybudować instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. W Kpgo 2014 zaleca się, aby w przypadku aglomeracji lub regionów obejmujących powyżej 300 tys. mieszkańców preferowaną metodą zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych było ich termiczne przekształcanie, natomiast w przypadku zakładów zagospodarowania odpadów (które mają stać się podstawą gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce) przyjmujących odpady od mniejszej liczby mieszkańców (ale co najmniej 150 000 mieszkańców) – mechaniczno-biologiczne przetwarzanie (MBP) zmieszanych odpadów komunalnych (w tym pozostałości po selektywnym zbieraniu odpadów). W związku z powyższym, przewiduje się, że w Polsce w celu osiągnięcia wymaganych poziomów ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, znacznie wzrośnie liczba instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów.

W rozdziale 4 Kpgo 2014 przyjęto cele mające przyczynić się do zmniejszania ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów. Za cel przyjęto również zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych:

- w 2013 r. więcej niż 50%,
- w 2020 r. więcej niż 35%

masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

W rozdziale 5 w/w dokumencie „Kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarowania odpadami” zapisano, że jednym z zasadniczych kierunków działań jest intensywny wzrost zastosowania biologicznych metod przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. Ograniczenie składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, związane jest z koniecznością budowy linii technologicznych do ich przetwarzania.

Celem projektu rozporządzenia jest określenie wymagań dotyczących prowadzenia procesów mechaniczno-biologicznego przekształcania zmieszanych

odpadów komunalnych oraz wymagań dla odpadów, które powstały z tych procesów, w tym dla stabilizatu, który może być poddany odzyskowi lub unieszkodliwianiu poprzez składowanie na składowisku odpadów oraz dla odpadów powstających z procesów biologicznego suszenia frakcji organicznej. Frakcja wysuszona nie jest stabilizatem i z założenia nie jest przeznaczona do składowania. Suszenie ma na celu przygotowanie wsadu do wytworzenia paliwa alternatywnego niskoenergetycznego spalane go we współspalarniach lub spalarniach, co znacząco przyczyni się do ograniczenia składowania odpadów organicznych. W przypadku prowadzenia procesów biologicznego suszenia odpadów, dopuszcza się różnorodną konfigurację procesów, w tym również: przetwarzanie mechaniczne – przetwarzanie biologiczne – przetwarzanie mechaniczne.

Zgodnie z § 2 niniejszego projektu rozporządzenia mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych składa się z procesów mechanicznego przetwarzania odpadów i biologicznego przetwarzania odpadów, połączonych w jeden zintegrowany proces technologiczny przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w celu ich przygotowania do procesów odzysku, w tym recyklingu, odzysku energii, termicznego przekształcania lub składowania.

W celu wyeliminowania dowolnego sytuowania maszyn lub urządzeń na kwaterze przeznaczonej do składowania odpadów w § 2 ust. 2 wprowadzono zapis uniemożliwiający lokalizację instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych na kwaterze składowiska, przy czym dotyczy to kwatery przeznaczonej do składowania, eksploatowanej i zamkniętej.

W § 3 ust. 1 określono wymagania dla mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, które polega na przetworzeniu zmieszanych odpadów komunalnych w celu wydzielenia z nich określonych frakcji dających się wykorzystać materiałowo lub energetycznie oraz frakcji wymagającej dalszego biologicznego przetwarzania i dokonano klasyfikacji odpadów wytworzonych w procesach mechanicznego przetwarzania, które klasyfikuje się zgodnie z katalogiem odpadów jako odpady w podgrupie 19 12 (z wyłączeniem odpadów o kodzie 19 12 09). Będą to m.in. wysegregowane ze zmieszanych odpadów komunalnych: papier i tektura, metale żelazne i nieżelazne, szkło, tekstylia. Natomiast odpady o kodzie 19 12 09, powstające w wyniku przesiania zmieszanych odpadów komunalnych na sicie o prześwicie oczek o wielkości 0-20 mm, zawierają zbyt duże ilości odpadów ulegających biodegradacji, w związku z czym muszą być poddane dalszej obróbce biologicznej w celu ich dalszego wykorzystania do odzysku lub unieszkodliwiania poprzez składowanie.

W § 3 ust. 2 dopuszczono również wytworzenie ze zmieszanych odpadów komunalnych poddanych mechanicznemu przetworzeniu, odpadów takich, jak np. odpady opakowaniowe, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny

i elektroniczny, które klasyfikowane są jako odpady w podgrupie 15 01, 16 02, 16 06 lub 20 01.

Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE L 312 z 22.11.2008, str. 3) i orzecznictwem TSUE, proces przetwarzania odpadów nie może być jednocześnie procesem odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

W związku z powyższym procesy mechanicznego i biologicznego przetwarzania, można klasyfikować jako odzysk albo jako unieszkodliwianie.

Odpady wytworzone w procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych są kierowane zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami do odzysku albo unieszkodliwiania.

W § 3 ust. 4 dokonano klasyfikacji procesu mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych jako:

- 1) przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu albo
- 2) przetwarzanie odpadów, w wyniku którego są wytwarzane odpady przeznaczone do unieszkodliwiania.

Fracja ulegająca biodegradacji wydzielona w procesach mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o wielkości co najmniej 0-80 mm oznaczona jest kodem 19 12 12 i wymaga dalszego biologicznego przetworzenia, przez które rozumie się procesy prowadzone w warunkach tlenowych lub beztlenowych z udziałem mikroorganizmów, w wyniku których następują zmiany właściwości fizycznych, chemicznych lub biologicznych odpadów. Wskazana frakcja zawiera 40-60 % odpadów ulegających biodegradacji i dlatego też musi być w całości poddana biologicznej stabilizacji, przy czym możliwe jest również poddanie stabilizacji biologicznej frakcji o większym uziarnieniu.

Uzyskiwanie w instalacjach biologicznego oraz mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów materiału o pożądanej jakości wymaga prowadzenia procesu w odpowiednich kontrolowanych warunkach. Do parametrów procesowych należą między innymi czas trwania procesu, temperatura i częstotliwość mieszania odpadów oraz intensywność i sposób napowietrzania w procesach tlenowych. W związku z powyższym w § 4 określono warunki właściwego prowadzenia procesów biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, z wykorzystaniem procesów tlenowych i beztlenowych oraz procesu biologicznego suszenia. W § 4 ust. 2 pkt 2 określono maksymalną wartość parametru AT_4 , jaka musi zostać osiągnięta po przetworzeniu biologicznym odpadów w warunkach tlenowych w zamkniętym reaktorze lub hali, która nie może przekroczyć 20 mg O_2/g suchej masy. Parametr ten nie wymaga potwierdzenia badaniami laboratoryjnymi wykonanymi przez laboratorium akredytowane lub posiadające certyfikat wdrożonego systemu jakości w zakresie badania parametrów określonych w rozporządzeniu.

Prawne określenie warunków prowadzenia w/w procesów wspomże zarówno przedsiębiorców, jak i jednostki samorządu terytorialnego w procesach inwestycji związanych z budową lub modernizacją instalacji mechaniczno-biologicznego oraz biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – m.in. stanowić będą podstawę prawną przy opracowywaniu dokumentacji przetargowej.

Procesy biologicznego przetwarzania frakcji ulegającej biodegradacji wydzielonej w mechanicznym przetwarzaniu zmieszanych odpadów komunalnych należy klasyfikować jako:

- 1) obróbka biologiczna, w wyniku której powstają odpady unieszkodliwiane za pomocą któregośkolwiek z procesów:
 - a) składowanie na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, lub
 - b) termiczne przekształcanie odpadów w instalacjach lub urządzeniach zlokalizowanych na lądzie albo
- 2) inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części albo
- 3) przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu.

Istotne jest właściwe sklasyfikowanie odpadów po procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. Stabilizat pochodzący z procesów mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, klasyfikowany jako odpady o kodzie 19 05 99 – Inne niewymienione odpady, przeznaczony do unieszkodliwiania poprzez składowanie na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, powinien spełniać co najmniej jeden z warunków określonych w § 6 ust.1.

Stabilizat spełniający wymagania określone w § 6 ust. 1 po przesianiu na sicie o prześwicie oczek o wielkości do 20 mm, może być również wykorzystany do odzysku jako odpady o kodzie 19 05 03 – Kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania) w ramach, np. procesu R 14 – Inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części.

Odpady powstałe w procesie biologicznego suszenia zmieszanych odpadów komunalnych, klasyfikowane jako odpady o kodzie 19 05 01 – Nieprzekompostowane frakcje odpadów komunalnych i podobnych, poddaje się dalszej obróbce mechanicznej w celu wytworzenia przede wszystkim odpadów z grupy 19 12 10 – Odpady palne (paliwo alternatywne), a także frakcji ulegającej biodegradacji o wielkości co najmniej 0-80 mm o kodzie 19 12 12, która, aby mogła być unieszkodliwiona poprzez składowanie na składowisku odpadów lub poddana procesowi odzysku, musi być przetworzona biologicznie zgodnie z warunkami określonymi w § 4 ust. 2 lub ust. 3 i musi spełniać wymagania rozporządzenia określone dla stabilizatu w § 6 ust. 1. W procesie dalszej obróbki mechanicznej mogą też powstać inne odpady przeznaczone do odzysku, takie jak szkło, metale żelazne i nieżelazne, odpady opakowaniowe, zużyte baterie. Odpady z grupy 19 12 10 muszą spełniać wymagania określone przez odbiorców paliw.

Ciążące na państwach członkowskich cele dotyczące ograniczania składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji określone w Dyrektywie Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz. Urz. WE L 182, z 16. 07. 1999, str.1, z późn. zm.), wymagają podjęcia zdecydowanych działań. Ponadto zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, określoną w dyrektywie 2008/98/WE, składowanie odpadów jest ostatnim i najmniej pożądanym sposobem postępowania z odpadami. Ze składowania muszą zostać wyłączone nieprzetworzone odpady organiczne, stanowiące źródło powstawania metanu podczas ich składowania na składowiskach odpadów.

Fracje ulegające biodegradacji zawierają składniki organiczne i nieorganiczne (mineralne). Składniki nieorganiczne wchodzi w skład biomasy, jako związki chemiczne będące jednym z elementów tworzących biomasę, których nie można oddzielić metodami fizycznymi od części organicznych. Zawartość substancji organicznych można oznaczyć jako pozostałość po prażeniu lub ogólny węgiel organiczny.

W wyniku procesów biologicznych, frakcja organiczna ulegająca biodegradacji zostaje rozłożona, częściowo zmineralizowana, a częściowo przekształcona w nową substancję organiczną, bardziej trwałą, która jest również oznaczana jako strata prażenia lub ogólny węgiel organiczny. Ustalenie granicznych wartości tych parametrów dla stabilizatów pozwala na jednoznaczną ocenę, czy zostały właściwie ustabilizowane. W przypadku instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, w § 6 ust. 1 niniejszego projektu rozporządzenia zaproponowano kryteria, jakie musi spełniać stabilizat, aby mógł zostać uznany za ustabilizowany i przez to dopuszczony do składowania na składowisku odpadów:

- 1) straty prażenia stabilizatu będą mniejsze niż 35%, a zawartość węgla organicznego mniejsza niż 20% suchej masy lub
- 2) ubytek masy organicznej w stabilizacie w stosunku do masy organicznej w odpadach, mierzony stratą prażenia lub zawartością węgla organicznego jest większy niż 40% lub
- 3) wartość AT_4 jest mniejsza niż 10 mg O_2/g suchej masy.

Metody biologicznego przetwarzania odpadów nie zapewniają całkowitego rozłożenia odpadów ulegających biodegradacji, jednak w przypadku prawidłowego prowadzenia procesu można uzyskać rozkład odpadów podatnych na biodegradację w stopniu pozwalającym na uzyskanie parametrów, o których mowa powyżej. Jeżeli zmieszane odpady komunalne poddane procesom mechaniczno-biologicznego przetwarzania, spełniać będą powyższe kryteria dotyczące strat prażenia oraz zawartości węgla organicznego lub parametru AT_4 , stabilizat nie zawiera już frakcji ulegającej biodegradacji, tym samym nie stanowi dalej odpadów ulegających biodegradacji w znaczeniu art. 3 ust. 2 pkt 7 ustawy o odpadach.

W § 6 ust. 2 określono wymagania dla odpadu powstałego w procesach mechaniczno-biologicznego suszenia zmieszanych odpadów komunalnych,

klasyfikowanego jako odpady o kodzie 19 12 10, który musi spełniać warunki określone przez odbiorcę paliwa.

Wymagania rozporządzenia określone w § 6 ust. 1 uznaje się za spełnione, jeżeli są potwierdzone badaniami laboratoryjnymi wykonanymi przez laboratorium akredytowane lub posiadające certyfikat wdrożonego systemu jakości w zakresie badania parametrów określonych w rozporządzeniu.

Próbki do badań pobiera przedstawiciel laboratorium akredytowane lub posiadającego certyfikat wdrożonego systemu jakości w zakresie badania parametrów określonych w rozporządzeniu. Rocznie pobiera się 12 próbek (po jednej w każdym miesiącu). W następnym roku liczbę próbek można zmniejszyć do czterech, jeżeli w poprzednim roku na 12 pobranych próbek – maksymalnie 2 próbki przekroczyły wartości dopuszczalne określone w § 6 ust. 1. Aby móc kontynuować w następnych latach pobieranie 4 próbek w ciągu roku, wszystkie 4 próbki pobrane w poprzednich 12 miesiącach muszą spełniać dopuszczalne parametry określone w § 6 ust. 1.

W celu wydłużenia czasu na dostosowanie się do wymagań rozporządzenia dla instalacji istniejących lub będących w trakcie procesu inwestycyjnego, w § 8 wprowadzono zapis, że instalacje te należy dostosować do wymagań określonych w rozporządzeniu w terminie nie dłuższym niż 36 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

Instalacje nowowytbudowane lub istniejące istotnie zmieniane powinny spełniać wymagania art. 143 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.), co w praktyce oznacza zgodność z wymaganiami najlepszej dostępnej techniki dla instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. Ponadto zgodnie z definicją regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, aby instalacja mogła być uznana za regionalną, musi spełniać wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii.

Projekt rozporządzenia w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do przepisu art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska. Żaden podmiot wykonujący zawodową działalność lobbingsową nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

Projekt rozporządzenia został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt rozporządzenia dotyczy podmiotów prowadzących instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

2. Konsultacje.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z § 12 ust. 5 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.), został poddany konsultacjom społecznym w ramach procedury legislacyjnej. Projekt przedmiotowego rozporządzenia został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska na stronie internetowej www.mos.gov.pl.

Projekt rozporządzenia został przedstawiony do zaopiniowania następującym podmiotom:

- 1) Europejskiemu Towarzystwu Ekorozwoju;
- 2) Instytutowi Ochrony Środowiska;
- 3) Izbie Przemysłowo-Handlowej Inwestorów Zagranicznych w Polsce;
- 4) Krajowej Izbie Gospodarczej;
- 5) Krajowej Izbie Gospodarki Odpadami;
- 6) Ogólnopolskiej Izbie Gospodarczej Recyklingu;
- 7) Polskiej Izbie Gospodarki Odpadami;
- 8) Polskiej Izbie Gospodarczej Ekorozwój;
- 9) Stowarzyszeniu Polskich Przedsiębiorców Gospodarki Odpadami;
- 10) Stowarzyszeniu Technologii Ekologicznych Silesia;
- 11) Związkowi Pracodawców Gospodarki Odpadami;
- 12) Forum Związków Zawodowych;
- 13) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych;
- 14) NSZZ „Solidarność”;
- 15) NSZZ „Solidarność 80”;
- 16) Porozumieniu Związków Zawodowych „KADRA”;
- 17) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Sierpień 80”;
- 18) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 19) Związkowi Pracodawców – Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej;
- 20) Związkowi Pracodawców – Business Centre Club;
- 21) Związkowi Rzemiosła Polskiego.

Ponadto, projekt rozporządzenia został przesłany do:

- 1) Wojewodów;
- 2) Marszałków Województw;
- 3) Głównego Inspektora Ochrony Środowiska;
- 4) Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska;

- 5) Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 6) Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Podczas konsultacji społecznych zgłoszono bardzo wiele uwag do projektu rozporządzenia, w związku z czym, w wyniku ich analizy, projekt rozporządzenia uległ znaczącym zmianom.

Większość zgłoszonych uwag dotyczyła:

- 1) zmiany definicji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych pod kątem nie wskazywania kolejności zachodzących w nim procesów mechanicznego i biologicznego przetwarzania odpadów (uwaga została uwzględniona);
- 2) doprecyzowania usytuowania instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów, tak aby instalacja nie mogła znajdować się na kwaterze do składowania odpadów, natomiast mogła być na terenie zakładu w sąsiedztwie składowiska (uwaga została uwzględniona);
- 3) doprecyzowania definicji mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (uwaga została uwzględniona);
- 4) możliwości wytworzenia ze zmieszanych odpadów komunalnych poddanych mechanicznemu przetworzeniu odpadów o kodach z grupy 15 (uwaga została uwzględniona);
- 5) zmiany warunków prowadzenia procesów biologicznego przetwarzania odpadów, a nawet zrezygnowania z nich pod warunkiem osiągnięcia określonych w rozporządzeniu parametrów końcowych (uwaga została częściowo uwzględniona - w projekcie zweryfikowano wymagania i dostosowano do obecnie funkcjonujących technologii biologicznego przetwarzania odpadów);
- 6) umożliwienia prowadzenia procesów biologicznego suszenia odpadów zmieszanych, w celu wytworzenia paliwa alternatywnego (uwaga została uwzględniona - projekt rozporządzenia został rozszerzony o wymagania prowadzenia takich procesów).

W wyniku konsultacji społecznych został usunięty załącznik do rozporządzenia, a jego treść została włączona do § 7.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Rozporządzenie nie wpływa na budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy.

Brak wpływu.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Prowadzący instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych niespełniające wymagań niniejszego rozporządzenia, będą musieli dostosować je do wymagań określonych w projekcie rozporządzenia.

Wobec powyższego wprowadzono 36-miesięczny okres przejściowy na dostosowanie się do wymagań technologicznych, określonych w projekcie rozporządzenia, dla instalacji istniejących lub będących w trakcie procesu inwestycyjnego.

Wyżej wymieniony problem może dotyczyć 11 instalacji w kraju (dane na podstawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2014), przy czym część z nich już obecnie spełnia wspomniane wymagania. Natomiast przewidziany dwuletni okres przejściowy daje możliwość dostosowania się do wymogów dla pozostałych instalacji.

Należy przy tym zaznaczyć, że te instalacje, dla których proces inwestycyjny rozpocznie się po wejściu w życie nowych przepisów, od początku będą musiały spełniać określone wymagania.

Wprowadzenie jednolitych wymagań dla instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych pozwoli, poza ograniczeniem negatywnego wpływu instalacji na środowisko, na wyeliminowanie istniejącej nieuczciwej konkurencji instalacji, które nie spełniają wysokich standardów przetwarzania odpadów, co pozwala na stosowanie obniżonych stawek opłat za przetwarzanie, a jednocześnie wpływa na zmniejszenia strumienia odpadów kierowanych do instalacji spełniających wszystkie wymogi prawne i ochrony środowiska.

Prowadzący instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, które nie spełniają wymagań rozporządzenia będą musieli się do nich dostosować w ciągu 36 miesięcy, w związku z czym poniosą dodatkowe koszty na modernizację. Należy jednak podkreślić, że większość instalacji, będzie dopiero powstawać albo jest w trakcie budowy, w związku z czym prowadzący te instalacje będą zobowiązani od początku spełniać wymogi rozporządzenia i nie poniosą dodatkowych kosztów na modernizację.

Przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych w instalacjach MBP w oparciu o określone w rozporządzeniu wymagania nie będzie miało zasadniczego wpływu na koszty realizacji w stosunku do dotychczas funkcjonujących zasad. Zmieniają się natomiast koszty wykonywania badań ustabilizowanych odpadów, gdyż obecnie nie jest to regulowane, natomiast w projekcie rozporządzenia zakłada się, że badania stabilizatu będą wykonywane przez laboratoria akredytowane i określa się liczbę próbek do badań, która w pierwszym roku wyniesie 12 (po jednej w każdym miesiącu), natomiast w kolejnych latach zmniejszy się do 4 w ciągu roku (po jednej na 3 miesiące), w przypadku braku przekroczeń parametrów określonych w § 6 ust.

1. Szacowany koszt badania 1 próbki odpadów wynosi ok. 1000 zł. Wprowadzenie takiej regulacji zwiększy koszty funkcjonowania instalacji.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny.

Brak wpływu.

7. Wpływ aktu normatywnego na ochronę środowiska.

Projekt rozporządzenia pozytywnie wpłynie na ochronę środowiska, w szczególności w zakresie ochrony przed uciążliwościami związanymi z gospodarką odpadami. Określenie zasad prowadzenia procesów mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych ma wpłynąć na pozbawienie odpadów komunalnych właściwości, które powodują, że uznaje się te odpady za ulegające biodegradacji. Tym samym rozporządzenie przyczyni się do ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji. Ponadto przepisy rozporządzenia stanowią będą podstawę prawną do opracowywania planów budowy lub modernizacji instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.